

Tíðargrein

Sýríska andstöðan syndrað

So hendi tað – stríðið í Sýria er heilt ítøkiliga komið inn á evropeiska meginlandið, inn í parisiskar smogur, bumbustar og kalashnikov, ungir hermenn og mannfall. Keldur vilja vera við at talið av deyðum orsaka av sýriska borgarakrígnum er yvir 300.000. So ein kann seta sær spurningin, hví er stríðið í Sýria komið so langt? Hví hevur altjóða samfelagið ikki langt síðan lagt uppí, eins og á Balkan í 90unum? Ein stór orsök er harðrenda stýrið hjá Bashar al-Assad og stuðulin til hetta einaræðið

Stríðið í Sýria er versnað sum mánaðirnir og tey nærum fimm árin eru liðin – og tað er orkymlandi at síggja, hvussu ræðuleikar og tilburðir, ið stava úr landinum, hvør er verri enn annar. Eitt kalifat, burturflytingar og teatraliskir ræðuleikar, sjálmorðsbumbur, hópráp, og síðan komu blóðugar oysur yvir útlandið við yvirgangsátakum; bumubrestir og eitt ferðafólka-flogfar við yvir 200 fólki umborð, sprongt í luftini – og so ein so orkymlandi stór átsókn í hjartanum á evropeiska meginlandinum, Paris.

Men hví er stríðið ikki langt síðan steðgað, eitt nú av ST ella hernaðarlíggjum samgongum?

Hetta leiður okkum til náttúrliga spurningin, hví eingi munagóð andstöðulið, sum t.d. Frakland, USA og aðrar kreftir kunnu stuðla meiri ítøkiliga og síðan á henda hátt arbeitt meiri miðvíst fyri at steðga blóðbaðnum í landinum. Í øðrum

orðum; hví finst einki rættiligt alternativ til einaræðisharran Bashar Al-Assad?

Stutta svarið er, at einhvør haldfør mótstöða ímóti al-Assad klanini er gjøgnum tey síðstu fyra áratíggjuni eirindaleyst og javnt niðurbard.

við ymsum reformum, men ongan tíð slakað uppá valdið ella innført rættiligar fólkaræðisligar ábøtur. Trúgvir samstarvsparatar hava øll árin verið Russland og Iran, og somuleiðis Hizballah í Libanon. Samfelagið hevur verið hildið í einum jarnneva.

við ymiskum ynskjum. Ynskjum um virðing, rættindi, leyslating av politiskum fangum og einum frælsari samfelag. Men sum tíðin leið, er talan í staðin um vápnað herlið. Illa skipað og uttan samstýring hava andstöðuliðini staðið veik. Frá byrjan av hava tey fingið

Tað er av alstórum týðningi at minnst til, at talan var um stórt sæð friðarligar mótmælisgongur at byrja við

Forsøgan

Tíðirnar hava verið skiftandi, t.d. eftir endan av kalda krignum og Sovjetsamveldinum vóru tíðirnar meiri ivasamar hjá Assad-stýrinum. 90ini vóru soleiðis ein hørð tíð og í 00unum hevur stýrið við nýggjum forseta konsoliderað sítt grundarlag

Íkomna støðan, ið byrjar í marts 2011, gjørdist eitt høvi hjá fremmandum borgarum at hittast kring landið – tvs. í fyrsta lagi politiskum aktivistum, ymsum lokalum mótstøðurørslum, og ungdomum, fyri tað allarmest friðarligum mótmælisgongum

harða, náðileysa mótstöðu og lítlan og ongan munagóðan stuðuluttanifrá. So lítill møguleikar hava verið fyri at skipa eina mótstöðu og taka ímóti stuðuli uttanifrá.

Tá ið hugt verður at blóðuga stríðnum, er tað av alstórum týðningi at minnst til, at talan

var um stórt sæð friðarligar mótmælisgongur at byrja við. Mótmælisgongurnar, sum dittaðu sær út á almennar gøtur, høvdu ofta slagorð sum »Friðarliga, friðarliga«. Úti á gøtunum vóru hesi møtt við byrsumúlum og skotið var við skørpum. Í mai 2011 høvdu 1000 mótmælisfólk latið lív. Á leið á sumri 2011 var tolið hjá fleiri uppi og broyting kemur í mótmælini. Í oktober 2011 høvdu meiri enn tvífalt so nógvi latið lív.

Harðrenda stýrið hjá Assad-klanini hevur eirindaleyst hildið fast um sín stýrisform og líka frá 1970unum hevur talan verið um eitt diktatur eftir bókini, so at siga. Í marts 2011 kemur stýrið av álvara á eina roynd, eina aðalroynd, sum ikki enn er farin afturum. (Í tíðarskeiðnum 1980-82 var stýrið eisini sett á eina slíka roynd, tá ið Muslimski Brøðringurinn gjørdi uppreistur; stýrið stóð hesa royndini »við glans« og Hafez al-Assad